

O lázních v Omleničce

Již první osadníci slovanského původu si všimli neobvyklé vlastnosti omleničské studánky a nazvali ji Lackův pramen. Česky jí pak říkali Ladislavova studánka. Pastevci v okolí zpozorovali, že dobytek spásá trávu hlavně okolo studánky a moc mu chutná. Zdravotní stav i vzhled dobytka se zlepšil, narostla mu krásná hebká srst a stará se ztratila. Kusy trpící vyrážkou a prašivinou při napájení vodou z pramene dostávaly novou kůži, získávaly životní sílu, přibíraly na váze a vypadaly mladší. I ovocné stromy rostoucí za studánkou měly vždy větší úrodu a plody zdravější.

Zpočátku lidé léčili vodou z pramene jen domácí zvířata z širokého okolí, a když se během času ukázala úspěšnost léčby, začali pít vodu z Ladislavovy studny i sami a používali ji k omývání ran a později ke koupání. Pověst o léčivých výsledcích se v okolí rozšířila již před rokem 1600.

Když se v roce 1646 vracel z polního tažení Johan Friedrich von Weidlingen z Rittersbergu, tehdejší držitel omlenické tvrze, přivezl s sebou hodně nemocných a raněných, kteří pod ním sloužili v císařském dělostřelectvu. Mezi nimi byl i plukovníkův sluha Hanuš, který byl oteklý po celém těle a nebylo léků a prostředků, které by mu pomáhaly. Nohy měl již plně otevřených ran a pokryté skvrnami sněti. Po několika denním koupání v omleničské vodě zmizel jak otok, tak sněť. Všichni užasli.

Majitelé tvrze si hned nechali vodu z léčivého pramene zavést do domu. Potrubí bylo dlouhé asi tisíc kroků. Ale voda se záhadně ztratila. Zkusili to tedy podruhé, i tentokrát voda vyschla a na zámek se nedostala. Došlo jim, že pramen musí sloužit všem, a když od stavby vodovodu upustili, vytryskl léčivý pramen nanovo.

Pan Weidlingen dal proto postavit vedle hojivého pramene kapli s obrazem nejsvětější Panny Marie a od té doby se nazývá studánka Pramen milosti. V roce 1556 zde byly zřízeny malé lázně se třemi kabinami pro vanové koupele.

Další majitel zámku v Omleničce, hrabě Nütz (čti nýtc), nechal vystavět větší lázně a vedle nich vznikla i lékárna. I on dostal se svou ženou nápad,

že si přivedou léčivou vodu do zámku. A opět se opakovalo, co předtím. Nejen, že mu z kohoutku nevytekla ani kapka, ale i pramen u lázní vyschl. I hrabě se lekl a raději se vodovodu vzdal. Pozval do Omleniček doktora medicíny až z Freistadtu (čti frajštatu), aby prozkoumal lázeňskou vodu. Ten vydal spis, kde ve dvanácti kapitolách popisoval vše, co může návštěvník od lázeňské léčby očekávat. Tato knížečka pomohla lázním vstoupit ve známost i ve vzdálenějších krajích. V nových větších lázních se léčily úspěšně poruchy zařívacího ústrojí. V dalším století pak rozkvětu lázní pomohla koňská dráha, díky ní přijížděli hosté z budějovického kraje ale i nemocní z Horního Rakouska.

V obci byla roku 1903 fara, trojtřídní škola, zámek a dalších asi 27 domů, k tomu v Omleničkách tři hostince a v Omlenicích dva. Majitelkou omleničských lázní se v té době stala Albína Uhrová.

„Paní Uhrová,“ přispěchal k dámě v naškrobených světlých šatech s drdolem na hlavě již slabě prošedivělý muž. „Tady je ta brožurka,“ položil na stůl svazek, který voněl tiskárnou. „Hned jsem jich pár rozdál a mám velký počet zájemců, kteří by sem chtěli přijet z Budějovic. Nevím ale, zda se sem všichni vejdou,“ vydechl a posadil se na židličku letní restaurace před budovou, „a také jsou to dost nároční klienti.“

„Nebojte se, pane Velemínský, mám zde 18 bytů ve dvou budovách, pokoje jsou vzdušné, velké, elegantně zařízené, bude se jim tu líbit. Naše restaurace je pod mým dozorem, takže i jídlo jim bude chutnat. A pivo? Točíme výborné plzeňské, ale pokud jsou zvyklí na budějovické, tak máme i to, černé i bílé.“ Usmála se a posadila se na druhou židličku vedle stolku a pokynula na číšníka.

„Přineste nám lahvinku vína,“ přikázala. Když mladík odkvapil, naklonila se k panu Velemínskému a jakoby šeptem dodala s hrdostí v hlase: „Máme dalmatská a šampaňská vína, z vlastní vinárny z Budějovic. Večer hraje piano a přes den mohou hosté navštívit kulečnický či letní tělocvičnu. A jaké tu jsou procházky do lesa a výhledy na krajinu!“ Začala listovat objednanou brožurou a zdálo se, že je spokojená. Vždyť fotografie pro ni pořizoval pan Wildt, to byl známý budějovický fotograf. Brožurka byla vlastně takový katalog věnovaný lázničkám.

„No, to je pěkné, budou tu mít tedy i potřebný klid, víte, jsou to převážně dámy, a léčí se na nervy...“ sdělil choulostivou informaci pan Velemínský.

Číšník položil na stoleček dvě skleničky a víno. „Přinesu ještě něco k jídlu?“ zeptal se uctivě.

„Ne, jenom to ne, bylo by mi pak zase těžko,“ vysvětlil pan Velemínský.

Když číšník odešel, paní Albína se na svého známého, který ji pravidelně pomáhal s reklamou a přiváděl další hosty, významně podívala: „Myslím, že byste si měl v našich lázních také dopřát odpočinek, voda bohatá na železo a siřičitany léčí krom neurasténie, nervózy, hysterie i nervózní dyspepsie žaludeční...“

Pan Velemínský mávl rukou: „Paní Albíno, mě už nic nepomůže, vyzkoušel jsem leccjaké pilule, tinktury, diety...“

„Ale nevyzkoušel jste naše lázně! Zdejší klid a pohodu. A léčivou vodu, samozřejmě. Pokud pomohou i Vám, už nikoho pracně přesvědčovat nemusíte, aby sem přijel. Reklama budete Vy sám,“ usmála se a přitukla si sklenkou vína s tou jeho.

„Na zdraví!“ popřáli si svorně. Za týden už ale pan Velemínský nedržel sklenku vína, ale šálek léčivé vody, popíjel ji ráno, v poledne i večer a

využíval léčivou vodu i ke koupelím, procházel se po okolí, dokonce i na vrch Haag (čti hág), tedy Zahrádka se vydal, kde za dobrého počasí lze vidět i Alpy. Dokonce slezl i vrch v okolí nejvyšší, Roiden, tedy Polušku a vedl dlouhé hovory s budějovickými dámami, s paní Uhrovou i dalšími hosty. Odpadl mu stres a začalo mu zde chutnat. Objednával si oběd o třech chodech: s polévkou, hlavním jídlem i moučnickem za cenu jedné koruny a třiceti haléřů. Spřátelil se i s místním lázeňským lékařem, panem Huptmanem a vedli spolu dlouhé hovory.

Po čtrnácti dnech pan Velemínský tak pookřál, že se nikdy necítil lépe. „Jako mladík, děkuju Vám, paní Albíno,“ loučil se pugetem květin a spěchal na dráhu do Budějovic. Od té doby sice dál dával do novin inzeráty, rozdával brožury, ale při doporučování místních lázní osobně připojoval svůj příběh. Ukázalo se to skutečně jako nejúčinnější.

Dny běžely a přišla první světová válka. Majitelka lázní, paní Uhrová, se zadlužila a nebyla schopna částky splácet. Po skončení války tak přišly lázničky do dražby. Koupil je pan Rudolf Soudek. V roce 1930 až 36 sloužil zámeček jako pohostinství. Definitivní ukončení činnosti lázní přinesl mnichovský zábor Sudet v roce 1938 a přičlenění k Říši. Po válce byl celý areál využíván k zemědělské výrobě a v zámečku byly byty zaměstnanců. Budova lázniček se nacházela asi 1 km severozápadně od návsi. Po roce 1989 budovy získala zpět v restituci rodina Soudkových, opravila je, ale lázně už zde neobnovila. I tak je zdejší místo pro mnoho lidí krásné a doslova léčivé.

Podle knihy Václava Hajera Kaplický poutník napsala Irena Vacková

Otázky:

1. Co mohli vidět hosté lázniček při výletu na vrch Haag, neboli Zahrádku?

.....

2. Pomáhal zdejší léčivý pramen i na obtíže s kůží, nervy a žaludkem?

.....